

Museumssentret Ramsmoen

Stiftelsen Musea i Nord-Østerdalen

2. juli 2002

epost: mus-rams@online.no

Fritt etter smørform

Miljøverndepartementet

Postboks 8013 Dep

0030 Oslo

Kongsvn. 6

Boks 150, 2501 Tynset

Tlf. 62 48 08 70

Fax 62 48 06 66

Kommentar til NOU 2002:1 Fortid former framtid – utfordringer i en ny kulturpolitikk

Vi viser til oversendt utredning og vil komme med noen kommentar, dessverre noen dager på overtid, men jeg regner med at det likevel ikke er for seint.

Vi har med interesse lest utredningen og deltatt på et orienteringsmøte. Bak Stiftelsen Musea i Nord-Østerdalen Museumssentret Ramsmoen står 8 lokale museer og 6 kommuner. Fra etableringen i 1976 hatt regionens kulturminner som arbeidsfelt, enten de har vært på museum eller eid av private og kommuner. Regionen er vårt arbeidsfelt, da er det umulig å ikke være engasjert i kulturminnevernet.

Vi ser fram til den videre behandlingen i Stortinget. I hovedsak støtter vi uttalelsen fra Norges Museumsforbund. Men vil komme med noen ekstra kommentarer

Utredningen er svært innholdsrik og omfattende, men relativt lite konkret. Det er heller ikke uten videre gitt hva som er det nye. Muligens er det et mer formalisert samspill mellom eiere og det offentlige og større mulighet for lokalt engasjement. I så fall må det være tillatt å si at det er på tide. Det lokale engasjement har vært stort til alle tider, men ikke fått den plass, oppmerksomhet, det fortjener. Det har vært for stor avstand mellom det formelle, gjerne akademiske og det folkelige, lokale engasjement innen kulturminnevernet, med stor grad av revirtenking. Dette er særlig tydelig innen arkeologi, i alle fall på Østlandet. Det er jo nesten umulig å ha engasjement i forhistorie.

Vi har i vårt arbeid alltid sett på kulturminner og museer som en side av samme sak, naturlig vevd inn i hverandre, med pålagt tidsbegrensing i 1537. I disse tider med økt vekt på samordning, koordinering, er det tragisk at innsatsen på sentralt hold er så lite samordnet, men spredd på flere departement. For oss er mangelen på samordning mellom Kulturdepartementet og Miljøverndepartementet uforståelig. Det er å håpe på en viss samordning

Musea i Nord Østerdalen omfatter:

Bull-museet, Rendalen * Alvdal Museum, Alvdal * Folldal Bygdetun, Folldal * Galleri Ramsmoen og Museumssentret Ramsmoen, Tynset, * Vingelen Kirke- og Skolemuseum, Sætersgårds Samlinger og Dølmotivet, Tolga * Os Museum, Os * Utgir: Årbok for Nord Østerdalen.

mellom Norsk Museumsutvikling og Riksantikvaren. Det er mulig det er en viss kontakt og samordning, men det er lite av den slags holdninger og resultat som når fram til oss som arbeider lokalt.

For tida pågår en konsolidering av norske museer, under ledelse av NMU, også der savner vi større vekt på museas rolle i det regionale / lokale kulturminnevernet.

En manglende samordning finner vi også på fylkesplan, i fylkeskommunen, og dessverre også på kommuneplan. I kommunene er det større mulighet for samordning pga oversiktlige miljøer. Til nå har kommunene hatt uklare oppgaver innen kulturvernet, dermed har det blitt spredning knyttet til forvaltning av enkelte lover og generelle ansvarsområder. Dette vil endre seg når det blir akseptert at kommunene har en viktig posisjon og et stort ansvar for kulturminnene som forvalter av plan og bygningsloven.

Musea som ressurs.

For oss som arbeider i lokale og regionale museer, er det sjølsagt at musea er en medspiller og ressurs i kulturminnevernet. Vi gjør faktisk en stor innsats og det er vanskelig å skille mellom kulturminnvernarbeid og museumsarbeid, et slikt skille baserer seg på den sentrale struktur med ulike departement og direktorat. I det praktiske arbeidet jobber både ansatte og styremedlemmene med kulturminnevernoppgaver i et bredt spekter fra bevaring, istandsetting, opplysnings- og vegledningsarbeid, dessuten utvikling av ny kunnskap. Svært mange museer har i tillegg til tradisjonelle samlinger, hus og anlegg bevart på sin opprinnelige plass, samarbeider med private og kommuner og utfører vegledningsarbeid.

Slik sett skulle det være sjølsagt at det musea var en naturlig og akseptert del av kulturminnevernet. Men mitt inntrykk er at det er vi ikke, og jeg tror det vil ta lang tid, til tross for store ord om det motsatte, både på landsmøter, i Museumsnytt og andre steder.

Det kan i den anledning være grunn til å minne om noe av det som ble skrevet i 1989, (rundskriv T-6/89MD) da kulturminnevernet ble desentralisert fra RA til Fylkeskommunen. Da skulle også musea være en resurs og en samarbeidspartner: "Museene kan spille en viktig rolle.....Museene besitter dessuten viktig kunnskap og kompetanse.....viktig å etablere hensiktsmessige samarbeidsformer mellom de ulike museer og andre institusjoner og de myndigheter som har ansvaret for vernet av de faste kulturminner" osv. Jeg syns ikke vi har kommet så langt på dette samarbeidsfeltet. Det eksisterer lite formalisert samarbeid, mer stunt og ad hoc-preget. Det virker som det er motvilje både hos RA og i Fylkeskommunen til å ta den samlede kompetanse i bruk og inngå i et forpliktende samarbeid med aktuelle regionale / lokale museer, til tross for at oppgavene er mange og

kapasiteten liten, og dermed muligheten for å nå ut og tjene publikum og kulturminnene er små

Situasjonen er preget av lite formalisert samarbeid med Fylkeskommunen, men derimot løpende kontakt med kommunene og lokalbefolkningen, som heller ikke alltid kan ha klart for hvilke nivå som har ansvar og forpliktelser. Viss en meiner alvor med kommuneprosjektet vil en se at det Plan og bygningsloven som, betyr mest for de fleste kulturminnene, da vil en også oppdage at musea er lokale / regionale institusjoner med kunnskap og kompetanse, som det er nødvendig å sette i system og bruke. For lokalt er det stort samarbeid mellom kommuner og museer om kulturminnevernarbeidet

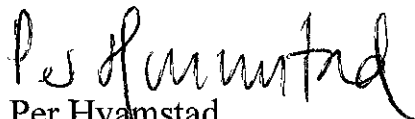
At musea er en ressurs i denne sammenheng burde ikke være gjenstand for diskusjon lenger, men for å utløse og utvikle den ressursen må det til mer penger og stillinger.

Det er å håpe på at en nå kan komme over til handling, vi har nok utredninger, de ulike fagmiljøer og nivåer må innse at vi har felles utfordringer å løse. Viss ikke kulturminnevernet kan forankres og en lang rekke oppgaver løses lokalt, har vi tapt i utgangspunktet.

Med hilsen

Musea i Nord-Østerdalen

Museumssentret Ramsmoen

Per Hvamstad

Museumsbestyrer / konservator

Kopi:

Hedmark Fylkeskommune, Samferdsel, miljø og plan og Kultur og kompetanse,
Fylkeshuset, 2325 Hamar

Norsk Museumsutvikling, boks 8045 dep, 0030 Oslo

Norges Museumsforbund, Ullevålsvn. 11, 0165 Oslo